

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

за результатами відвідування
Єлизаветградківського психоневрологічного інтернату
12.09.2023

місто Кропивницький, 2023 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.09.2023 групою НПМ здійснено відвідування Єлизаветградківського психоневрологічного інтернату (далі – заклад, інтернат, ПНІ)

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

ГРИГОРЕНКО Ольга Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв – керівник групи НПМ;

ЖУЧЕНЯ Віктор Семенович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого ВРУ з прав людини.

Загальна інформація.

Місце розташування інтернату: вул. Леніна, 108, с. Єлизаветградка, Олександрійського району, Кіровоградської області.

Керівництво: Боевець Людмила Іванівна, директор закладу Єлизаветградківського ПНІ.

Відповідно до Положення «Про Єлизаветградківський психоневрологічний інтернат» затвердженого розпорядженням голови Кіровоградської обласної ради від 13.07.2021 №211-гр - інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що створений для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в закладі.

Під час візиту встановлено, що за час з попереднього візиту (19 жовтня 2021 року) в інтернаті відбулися позитивні зміни на краще. Для проживання підопічних облаштовано двоповерхову будівлю. Лежачих хворих із відділення №4 переміщено у відділення №1 та №2. Відділення №4 закрили. Лежачих хворих та підопічних що користуються візками розміщено на першому поверсі з можливістю використання візків. На першому поверсі основного корпусу в результаті перебудови розмістили туалет та санітарну кімнату. На другому поверсі облаштували кімнату з аромотерапією.

Підопічні проживають в кімнатах, розрахованих на 4-5 осіб. Встановлено новий котел для опалювання приміщень та нову пральну машину. В туалетній кімнаті облаштовано окремі туалетні кабінки для дотримання приватності підопічних. Здійснено капітальний ремонт покрівлі закладу. На кухні замінено посуд для роздачі їжі.

На підвір'ї закладу облаштували для підопічних «доріжку здоров'я», для покращення ходіння. Побудовано контрольний пропускний пункт до інтернату із розміщенням кімнати зустрічей родичів з підопічними.

Під час візиту відбулося спілкування з підопічними та працівниками закладу, під час якого було з'ясовано стан дотримання прав підопічних на належні умови проживання, охорону здоров'я та медичне забезпечення, та отримання ними соціальних послуг відповідно до законодавства. Під час спілкування скарг, заяв чи звернень на умови проживання, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги не надходило.

Установа має підсобне господарство: 32,5 га земель сільськогосподарського призначення та свиноферму. Підсобне господарство забезпечує продуктами харчування власного виробництва підопічних, які проживають в інтернаті.

Під час відвідування адміністрація установи забезпечила вільний доступ членів групи НПМ до всіх приміщень закладу та індивідуального спілкування з особами які проживають в Єлизаветградківському ПНІ.

Відповідно до штатного розпису інтернату – штат працівників складає - 85,75 посад, із них: адміністративний персонал-2,5 посади; бухгалтерія-5 посад; господарський персонал-23,5; медичний персонал-45; кухонний персонал-5; підсобне господарство-5 посад.

Інтернат розрахований на 150 осіб. Станом на 12.09.2023 рік в інтернаті по стиску 147 підопічних (чоловіки):

- особи з інвалідністю 1 групи – 30 осіб;
- особи з інвалідністю 2 групи – 114 осіб;
- особи з інвалідністю 3 групи – 1 особа.

Окрім того, до інтернату евакуйовано 39 внутрішньо переміщених осіб із закладів м. Харкова, м. Куп'янська та м. Запоріжжя.

Всіх евакуйованих підопічних взято на облік як внутрішньо переміщених осіб та забезпечено необхідним твердим і м'яким інвентарем.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ до Єлизаветградківського ПНІ здійснено 19.10.2021 року. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення та недоліки:

зафіксовано неналежні умови проживання підопічних закладу, а саме: в наявності ліжка в кімнатах розміщені впритул одне до одного (норми житлової площі на одну особу не перевищують 4-5 кв.м. при нормі 8 кв.м., для осіб користувачів візками 10 кв.м.).

За результатами відвідування НПМ Єлизаветградківського психоневрологічного інтернату були направлені рекомендації щодо усунення порушень та недоліків до:

- Департаменту соціального захисту населення Кіровоградської ОДА;

- Керівництву Єлизаветградківського психоневрологічного інтернату.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Членами групи НПМ під час відвідування Єлизаветградківського психоневрологічного інтернату звернута увага на наступне:

Катування та інші форми жорсткого поводження (стаття 28 Конституції України, стаття 2 Європейської Конвенції про захист прав людини основоположних свобод. Стаття 27 Конституції України).

Під час візиту не виявлені порушення конституційних прав людини і громадянина. В інтернаті не виявлено фактів побиття, погроз фізичного насилля, обмеження рухів і свободи.

Зі слів підопічних в закладі відсутня кімната для ізоляції, не використовуються до підопічних ремені чи паски для фіксації в період погіршення психологічного стану підопічних.

З слів підопічних ставлення персоналу до них дружнє. Персонал не допускає принизливих висловлювань до підопічних.

Право на життя. (Стаття 2 Європейської Конвенції про захист прав людини основоположних свобод. Стаття 27 Конституції України).

Під час відвідування члени групи НПМ встановили, що в інтернаті створені сприятливі умови для проживання підопічних. Кімнати для проживання чисті та затишні. Підопічні вільно пересуваються по території інтернату, відпочивають в павільйонах та лавочках. Мають змогу зустрічатися з рідними, використовувати телефонний зв'язок. Отримувати медичну допомогу.

У зв'язку із запровадженням в державі режиму воєнного стану, масовими ракетними обстрілами на території інтернату облаштовано місце укриття для підопічних та працівників.

Відповідно до пункту 5, підпункту 1 Порядку тимчасового переміщення (евакуації) та забезпечення умов для перебування на території України, де не ведуться бойові дії, або за межами України дітей та осіб, які проживають або зараховані до закладів різних типів, форм власності та підпорядкування на цілодобове перебування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 березня 2022 року № 385 (далі – Порядок), адміністрацією закладу здійснено належні заходи щодо своєчасної підготовки підопічних та персоналу до евакуації на випадок раптового виникнення такої потреби, визначено маршрути евакуації. В інтернаті в підвальному приміщенні облаштували укриття для підопічних, та ще проводяться ремонтні роботи. Приміщення облаштоване спальними місцями, лавами для сидіння, туалетом, умивальником, водою, продуктами харчування та необхідними ліками. Об'єкт в належному технічному, санітарному та протипожежному стані (фото 16,18).

У разі екстреного відключення електроенергії інтернат має достатню кількість генераторів, що забезпечує безперебійне електроживлення та надає можливість безперервного комфортного проживання підопічних в інтернаті.

Право на охорону здоров'я та медичне забезпечення. (Стаття 49 Конституції України, ст. 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, стаття 32 та 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», стаття 25 Закону України «Про психіатричну допомогу» встановлено право на охорону здоров'я)

В ході візиту здійснено перевірку інтернату щодо організації надання медичної допомоги підопічним. Медичний супровід підопічних здійснюють в закладі 45 медичних працівників:

- 0,5 ставки психіатр. Посаду обіймає психіатр ЦРЛ.
- 0,5 терапевт. Посаду обіймає терапевт ЦРЛ.
- 1 - старша медична сестра;
- 1,0 ст. медична сестра; і т.д.

Зі всіма підопічними інтернату укладено декларації про надання медичної допомоги. Декларації підписані з лікарем терапевтом.

Вартість ліків на одного підопічного становить 8,88 грн. в день. Термін використання ліків до 2026 року (фото 6, 8).

Під час огляду наявних медичних препаратів, ліків з простроченим терміном використання не виявлено.

В медичному блоці облаштовано маніпуляційний кабінет, кабінет для масажу, кабінет ЛФК, стоматологічний кабінет, оглядовий кабінет (фото 5). ЛФК проводиться для 7 осіб, масаж – 5 осіб, дихальна гімнастика – 7 осіб.

Медична документація ведеться відповідно до наказу МОЗ України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності і підпорядкування». Журнали предметно-кількісного обліку ліків ведуться ретельно, по кожному препарату, залишки медикаментів наявні в достатній кількості. Вивченням медичних карток на підопічних встановлено, поглиблений профогляд у 2023 році всі підопічні пройшли.

Права осіб з інвалідністю (Стаття 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

В інтернаті всі будівлі, де проживають або можуть перебувати маломобільні підопічні обладнані пандусами, поручнями, а також східці нанесено контрастне маркування для осіб з порушенням зору. Наявні ліжка спеціально прилаштовані багатофункціональні ліжка для лежачих хворих та можливості самостійно підійматися. В лазні використовуються спеціальні стільчики та східці для безпечного миття. Підопічні забезпечені в повному

обсязі необхідним інвентарем відповідно до індивідуальної програми реабілітації(фото 11,12).

Право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю.
(стаття 41 Конституції України)

Підопічні мають в своєму розпорядженні та користуванні, придбані за їхні кошти телевізори, ліжка з ортопедичними матрацами, шафи та побутову техніку.

Під час відвідування встановлено, що дієздатні підопічні (114 осіб) мають банківські картки, розпоряджаються коштами особисто. Відвідують в супроводі працівника інтернату магазини та проводять закупівлю необхідних продуктів та товарів. 83 особи - отримують соціальну допомогу, 7 осіб - мають власне майно, 12 осіб, мають земельні паї. Відповідно до пункту 2.10 Правил опіки та піклування, затверджених Наказом Держкомсім'ї молоді та спорту, МОН, МОЗ, Мінпраці від 26.05.1999 № 34/166/131/88, 6 підопічних (категорії недієздатних) використанням коштів розпоряджається створена комісія. В наявності відповідні документи, обліки та звіти.

Після проведення відвідування з керівництвом інтернату групою НПМ проведено підведення підсумків відвідування та звернута увага на наявні проблеми.

1. Порухення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (Стаття 48 Конституції України, стаття 37 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», статті 36-38 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»).

Територія інтернату огорожена по всьому периметру та відділена від господарських будівель. Заклад розташований у 2 приміщеннях, відокремлених одне від іншого. Одне приміщення адміністративна будівля. Друге приміщення житловий корпус. Ґрати на вікнах відсутні. Пожежно-охоронна сигналізація в робочому стані. Вогнегасники заправлені та пройшли перевірку.

На території інтернату розбито численні квітники, облаштовано літні майданчики для відпочинку, спортивні майданчики, альтанки та павільйони. Під час візиту значна кількість підопічних, зокрема користувачі візків, гуляли на території інтернату (фото 2, 3,14).

У житловій будівлі, розташовано на 1 поверсі харчоблок та їдальня, медична частина, актовий зал, перукарня, кімната для перегляду телевізора, декілька кімнат де проживають підопічні та санітарні кімнати. На другому поверсі розташовані житлові кімнати для підопічних, хол для відпочинку та перегляду телевізора, кімната для паління в зимовий час та санітарна кімната.

Під час проведення перевірки проводилося прибирання в кімнатах, частина кімнат була вже прибрана, в частині проводилась вологе прибирання.

У житлових кімнатах створені затишні умови проживання: наявна велика кількість вазонів з рослинами, на стінах та підлозі килими, достатня кількість твердого інвентарю відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Мінсоцполітики від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми) (фото 4, 5, 6).

На кожному ліжку підопічного зазначений номер, в подальшому зазначений номер на матраці, простирадлах, рушниках, речах та білизні підопічного. Доступ до питної води вільний, у кожному відділенні встановлено питну воду (кулери) та посуд для пиття.

Підопічні в інтернаті одягненні та взуті по сезону, мають охайний зовнішній вигляд.

Харчоблок та їдальня. Харчування в інтернаті чотириразове, з проміжками не більше ніж чотири години. 17 осіб – вживають дієтичне харчування. Вартість харчування на одного підопічного в день становить – 86,31 грн. Група НПМ отримала позитивні відгуки на харчування. Меню різноманітне, в раціоні наявне м'ясо, риба, овочі, фрукти, соки.

Лазня. Заклад облаштований 7 душовими-ваннами, 3 душовими кабінками, спеціальними сидіннями та східцями щоб потрапити до ванної. Підопічні відвідують душові кімнати 1 раз на тиждень та кожен день за потреби. Інші підопічні миються щодня, а певна категорія за потреби миються у відділеннях.

Пральня. Знаходиться в окремому приміщенні. Придбана нова пральна машина.

Групою НПМ зафіксовано неналежні умови проживання підопічних закладу, а саме: відповідно пункту 8.2.6. ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» недотримано норм проживання підопічних ((ліжка в кімнатах розміщені впритул одне до одного (норми житлової площі на одну особу не перевищують 4-5 кв.м. при нормі 8 кв.м., для осіб користувачів візками 10 кв.м.)). Причиною зазначеного стало закриття 4 –го відділення та переміщення підопічних до інших відділень(фото 4,5).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Департаменту соціального захисту населення Кіровоградської ОВА

1. Здійснити контроль за усуненням недоліків вказаних в звіті групи НПМ від 12.09.2023 року.

Адміністрації Єлизаветградківського ПНІ

1. Вивчити питання щодо переоблаштування службових кімнат під житлові кімнати для підопічних. Не допускати порушення норм площі проживання підопічних в одній кімнаті. Зменшити кількість проживаючих у кімнатах шляхом розселення до створених жилих приміщень.

2. Поновити меблевий фонд закладу, в частині забезпечення підопічних приліжковими тумбочками, з метою зберігання особистих речей.

3. Завершити ремонт укриття для персоналу та підопічних. Обладнати його всім необхідним відповідно до встановлених норм.

Додаток: фото на 3 арк. в 1 прим

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини

Ольга ГРИГОРЕНКО

(фото 1)

(фото 2)

фото 3

фото 4

фото 5

фото 6

фото 7

фото 8

фото 9

фото 10

фото 11

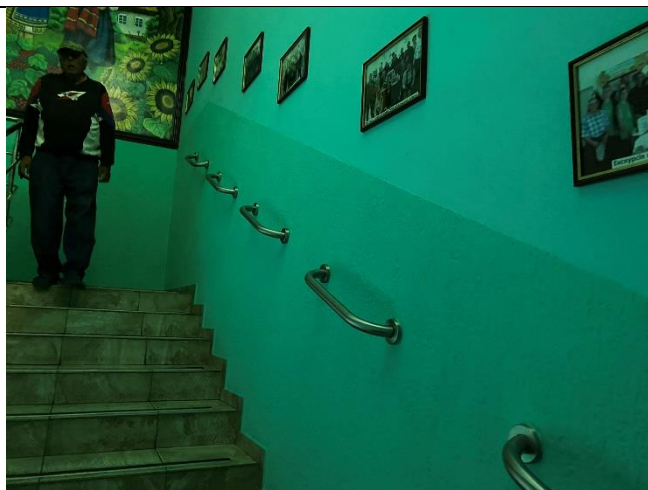

фото 12

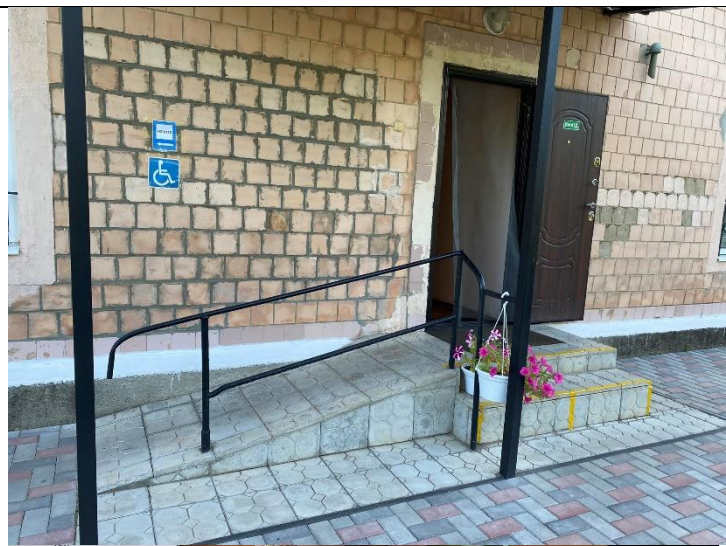

фото 13

фото 14

фото 15

фото 16

Фото 17

Фото 18

